

Faaliyet Bölümleri Standardı Doğrultusunda Bölümsel Bilginin Açıklanması: Borsa İstanbul Örneği (Disclosure of Segment Information in Accordance with the Operating Segment Standard: The Case of Borsa Istanbul)

Emin ZEYTİNOĞLU^a

^a Yrd.Doç. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, emin.zeytinoglu@dpu.edu.tr

Anahtar Kelimeler

Faaliyet Bölümleri Standardı, Bölümsel Bilginin Açıklanması, Bilgi Açıklama Endeksi, Şirket Özellikleri, Borsa İstanbul.

Jel Sınıflandırması

M40, M41, M48.

Özet

Son yıllarda ekonomide yaşanan değişimlerin yarattığı rekabet ortamında birçok şirketin farklı coğrafik alanlarda ve iş bölümlerinde faaliyet göstermek zorunda olduğu açıktır. Bölümsel bilgilerin oldukça önemli hale geldiği bu dönemde muhasebe standartlarına duyulan ihtiyaç bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Faaliyet Bölümleri standardını esas alarak yaptığımız bu çalışmanın amacı Borsa İstanbul'da (BIST) işlem gören şirketlerin bölümsel raporlama faaliyetlerini değerlendirmek ve bölümsel bilginin açıklanmasında etkili olan faktörleri belirleyebilmektir. Bölümsel bilgilerin açıklanma düzeyi Türkiye Finansal Raporlama Standardı-8'deki (TFRS-8) açıklanması zorunlu maddeler kapsamında oluşturulan bilgi açıklama endeksi yardımıyla incelenmiş olup BIST Tüm endeksine kayıtlı şirketlerin yaklaşık %29'unun bölümsel raporlama yaptığı ortaya çıkmıştır. Çalışmada bölümsel bilgi düzeyini açıklayan şirkete ait karakteristik özellikler ise çoklu doğrusal regresyon modeli ile belirlenmeye çalışılmıştır. İstatistiksel anlamlılığa sahip olan modelde bölümsel bilgilerin açıklanma düzeyi ile şirket hacmi ve kaldıraç oranı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Keywords

Operating Segment Standard, Disclosure of Segment Information, Disclosure Index, Firm Characteristics, Borsa İstanbul.

Jel Classification

M40, M41, M48.

Abstract

In this competitive environment where economy has been witnessing profound changes for the last couple of years, numerous companies have been forced to operate in different geographical areas and in various lines of work. In this period during which the segment information has proved to be very critical, the need for accounting standards has become much more evident. Based on the Operating Segments Standard, this study aims to review the segment reporting procedures of the companies that are traded on Borsa İstanbul and identify the factors affecting the disclosure of segment information. The disclosure level of the segment information is analyzed by means of the disclosure index formed under the items subject to compulsory disclosure in the Turkish Financial Reporting Standards-8. It has been revealed that nearly 29% of the companies registered in the BIST All Shares have carried out segment reporting procedures. By making use of the multiple linear regression model, this study seeks to identify the characteristics of the companies which disclosed their level of segment information. Being statistically significant, this model has suggested that there is a significant positive correlation between the disclosure level of segment information and the firm size and leverage ratio.

1. Giriş

Günümüzde şirketler faaliyetlerini farklı coğrafik alanlarla ve çeşitli iş bölümleriyle genişletmektedir. Bir şirket için aynı zamanda hem farklı ülkelerde hem de farklı endüstrilerde faaliyet göstermek oldukça yaygın bir durumdur. Örneğin bir ülkede üretilen ürün diğer ülkedeki çeşitli müşterilere sunulmaktadır. Bu durum her bir şirketin coğrafi bölümlerinin farklı düzeylerde karlılık ve büyüme oranlarına sahip olması ya da üretim farklılıklarından kaynaklanan çeşitli risklere maruz kalması sonucunu doğurmaktadır (Low ve Zain, 2001: 2-3).

Küresel ekonomilerin ortaya çıkmasıyla birlikte, büyüyen uluslararası piyasalarda çok uluslu şirketler, risklerinin çok geniş bir yelpazede dağılacağı düşüncesiyle finansal bilgilerin sunulmasında konsolide finansal tablolardan faydalanmaya başlamıştır. Konsolide finansal tablolar, şirketin genel kâr durumunu, risklerini ve büyüme potansiyelini görebilmek açısından son derece önemlidir. Konsolide finansal tablolardan elde ettiğimiz finansal bilgiler karmaşık yapıdaki şirketlerin bünyesindeki farklı unsurların yapısını anlayabilmek ve karşılaştırma yapabilmek adına bu tür bilgilere ihtiyaç duyan yatırımcılar ve analistlere fayda sağlamaktadır.

Yatırımcılar ve diğer paydaşlar için finansal bilgilerin en önemli unsurlarından bir tanesi de bölüm bilgileridir. Karmaşık yapıya sahip olan şirketler tarafından sağlanan bölüm bilgileri, kullanıcılara bu şirketlerin kurumsal iş modelini ve ekonomik dinamiklerini tam olarak anlayabilme imkânı sunar. Bu sayede paydaşlar; farklı iş alanlarının riski ve potansiyeli, şirketin eksiklikleri ve temel kurumsal stratejisi hakkında bilgi sahibi olabilir. Finansal tablo kullanıcıları için önemli olan bölüm bilgileri şirketlerin bakış açısına göre gizlilik gerektiren bir konudur.

Şirketler finansal bilgilerin bölümlere göre açıklanmasıyla rakiplerin, müşterilerin, satıcıların ve diğer ilgililerin şirket hakkında elde edebileceği bilgi miktarının artacağı ve bunun da rekabet gücünü azaltacağı konusunda belirli endişelere sahiptir. Bununla birlikte, bölümlere ayrılmış bir şirkete ait finansal bilgilerin bölümlere göre analiz edilmesi finansal tablo kullanıcılarının geçmiş faaliyetleri iyi değerlendirmesini ve gelecekle ilgili daha gerçekçi tahminler yapabilmesini sağlamaktadır. Bu nedenle bölüm bilgileri konusunda, bir yandan şirketlerin, faaliyetleri hakkındaki bilgilerin gizliliğinden taviz vermek istememesi bir yandan da paydaşların şirketle ilgili önemli finansal bilgilere sahip olmak istemesi nedeniyle tartışmalar devam etmektedir (Sağlam vd., 2008: 1189).

Muhasebe ile ilgili bazı konuların aksine bölümsel bilgilerin raporlanmasına yönelik standartlar oluşturulmak da oldukça zordur. Bunun temel nedenlerinden biri faaliyet bölümlerinin şirketten şirkete farklılık göstermesi ve aynı sektörde olsalar bile şirketlerin faaliyetlerinin her zaman birebir aynı olmamasıdır. Her bir şirketin uluslararası piyasalara karşı kendine özgü bir tutumu ve bu piyasalarda nasıl yer edineceğine dair özel bir yaklaşımı bulunmaktadır. Bir şirkete ait coğrafi bölümler de aynı şekilde kendi arasında çok fazla farklılık gösterebilmektedir. Bu da mevcut alanda benimsenen yaklaşımların neden bu kadar çeşitli olduğuna ve standart oluşturmanın niye bu kadar zor olduğuna açıklık getirmektedir.

Şirketlerin bölüm faaliyetlerine ilişkin bazı bilgileri gizli tutma eğilimi sunulan bilginin kalitesinde büyük bir azalmaya yol açmaktadır. Bunun yanında bölümsel bilgilerin finansal analiz konusunda sağladığı faydalar da inkâr edilemez. Bu durum göz önüne alındığında zor olmakla birlikte bölümsel bilgilerin düzenlenmesine yönelik standart oluşturmanın önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu nedenle 31.12.2008 tarihinden sonra başlayan hesap dönemleri için uygulanmak üzere Türkiye Finansal Raporlama Standardı-8 (TFRS-8 Faaliyet Bölümleri Standardı) yayımlanmıştır. TFRS-8 şirketler için bölümsel bilgilerin sunulmasıyla ilgili şartları düzenlemektedir. Bu standardın yarattığı en önemli fark, şirketlerin kurum içinde kullandıkları bilgiler hakkında paydaşları ile iletişim halinde olmasını sağlaması ve yaptığı açıklamalarla finansal tablolar arasındaki uyumu güçlendirmesidir. Bunun yanı sıra standardın şirketlerin bölümsel bilgilerinin raporlanmasında iyileştirmeler sağlayacağı ve bu sayede de bilgileri kullanan kişilerin ihtiyaçlarının büyük oranda karşılanacağı düşünülmektedir.

2. Teorik Çerçeve

Çalışmamızın teorik çerçeve bölümünde ilk olarak faaliyet bölümü standardının amaç ve kapsamından bahsedilmektedir. Standardın amaç ve kapsamı anlatıldıktan sonra konuyla ilgili ayrıntılı bir literatür özetine yer verilmektedir. Hazırlanan literatür özeti yardımıyla çalışmanın hipotezleri oluşturularak bölüm tamamlanmıştır.

2.1. Faaliyet Bölümleri Standardının Amacı ve Kapsamı

TFRS-8'in altında yatan temel ilke "Bir şirketin, finansal tablo kullanıcılarının, şirketin gerçekleştirdiği faaliyetler ile faaliyette bulunduğu ekonomik ortamın niteliğini ve finansal etkilerini değerlendirmelerine imkân sağlayan bilgileri açıklaması" gerekliliğidir (TFRS 8, par:1). TFRS-8'e göre bir işletmenin faaliyet bölümlerine ait finansal performans

raporlamasına dair "yönetim yaklaşımının" benimsenmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım, hem bölümlerin belirlenmesi hem de bölümsel raporlama için kullanılan bilgilerin hazırlanmasında daha önceden belirlenmiş işletme içi yönetsel kararlara dayanmaktadır. TFRS 8'e göre hazırlanan bölümsel raporlar, finansal tablo kullanıcıları tarafından yönetimin geçmişteki kararlar için kullanmış olduğu bilgileri anlamasını ve yönetimin gelecekteki hareket tarzını tahmin etmesini sağlamaktadır (Arsoy, 2008: 178).

Hangi şirketlerin bu standardı uygulaması gerektiği ise standardın 2. paragrafında belirtilmiştir. Standart, aşağıdaki şartları sağlayan bir şirketin ayrı veya bireysel finansal tabloları ve bir grubun ana ortaklığı ile konsolide edilmiş finansal tablolarına uygulanır (TFRS 8, par:2):

(a) Borçlanma araçları veya özkaynağa dayalı finansal araçları borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda (yurtiçi veya yurtdışı borsa veya yerel ve bölgesel piyasaların da dahil olduğu tezgah üstü piyasada) işlem gören veya finansal araçlarını halka arz etmek üzere, ilgili düzenleyici kurum kaydına alınan ya da kayda alınma süreci kapsamında finansal tablolarını düzenleyen bir şirketin ayrı veya bireysel finansal tabloları,

(b) Borçlanma araçları veya özkaynağa dayalı finansal araçları borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda (yurtiçi veya yurtdışı borsa veya yerel ve bölgesel piyasaların da dahil olduğu, bir tezgah üstü piyasada) işlem gören veya borsa veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda herhangi bir finansal aracının işlem görmesini teminen, ilgili düzenleyici kurum kaydına alınma süreci kapsamında konsolide finansal tablolarını düzenleyen bir grubun ana ortaklığı ile konsolide edilmiş finansal tabloları.

2.2. Literatür Özeti

Bölümsel raporlama doğrultusunda konunun farklı boyutlarını ele alan birçok çalışma mevcuttur. Konumuzun kapsamı gereği mevcut literatürün tamamına yer vermemiz mümkün olmadığından bu bölümde genellikle IFRS 8 (International Financial Reporting Standards 8)/TFRS 8'i konu alan çalışmalar dikkate alınmıştır. Bunun yanı sıra işlenen konuların farklılaşması nedeniyle ilgili bölüm için yerli ve yabancı literatür ayrımı yapmamıza neden olmuştur.

2.2.1. Türkiye'de Yapılan Çalışmalar

2008 yılının Aralık ayından itibaren uygulanmasına rağmen literatürde TFRS 8 ile ilgili birçok çalışmaya rastlanmaktadır. Türkiye'de TFRS 8 konusuna yönelik yapılan çalışmaları standarda ilişkin örnek işletme uygulamaları, standardın ne ölçüde

uygulandığı, standardın teorik çerçevesi ve standartla ilgili istatistiksel çalışmalar olmak üzere dört temel başlık altında inceleyebiliriz.

Örnek işletme uygulamaları konusunda standartta yer alan maddelerin uygulamaya nasıl aktarılacağı değerlendirilmiştir (Ünal, 2010: 48-69; Elitaş ve Özdemir, 2012a: 37-63; Bekçi vd., 2013: 123-152). Ünal (2010) tekstil ve inşaat şirketi, Elitaş ve Özdemir (2012a) inşaat, turizm, üretim-ticaret ve enerji alanlarında faaliyet gösteren halka açık bir anonim şirket ve Bekçi vd., (2013) ise çalışmalarında inşaat şirketini konu alan örnek bir uygulamaya yer vermiştir.

Standartta belirtilen maddelerin ne ölçüde uygulandığını değerlendiren çalışmalar da literatürde önemli bir yere sahiptir. Bu konuyla ilgili yapılan ilk çalışmalardan birinde İMKB'de (İstanbul Menkul Kıymetler Borsası) işlem gören sanayi şirketlerinden tesadüfi olarak seçilen 30 adet şirket üzerinde bölümsel raporlamaya ilişkin araştırma sonucu şirketlerin sınırlı düzeyde bilgi açıkladığını ortaya koymaktadır (Uyar ve Güngörmüş, 2009: 427).

İMKB 100 endeksi dikkate alınarak yapılan çalışmalarda TFRS 8 standardına geçiş sonucu her ne kadar standarda uygun raporlama yapmayan şirketler bulunsa da bölümsel raporlama yapan şirketlerin sayısında önemli bir artış olduğu belirlenmiştir (Çiftçioğlu ve Poroy, 2010: 83; Elitaş ve Özdemir, 2012b: 146). Bu çalışmaların aksine Altıntaş (2010) TFRS 8'e geçmenin İMKB 30 Endeksi'ndeki şirketlerin belirlediği bölümler ve hazırladığı bölümsel raporlarda önemli bir değişikliğe yol açmadığını ifade etmektedir.

Dört temel başlıktan üçüncüsü ise standartlardan teorik boyutta bahseden çalışmalardır. Bu çalışmalar genellikle UFRS 8 (Uluslararası Finansal Raporlama Standardı 8) standardını incelemekte ve yürürlükten kaldırılan UMS 14 (Uluslararası Muhasebe Standardı 14) standardı ile karşılaştırmaktadır. Yapılan karşılaştırma sonucu UFRS 8 ve UMS 14 arasındaki temel farklılığın raporlanacak bölümlerin belirlenmesinde benimsenen yaklaşım olduğu ve bunun işletmenin bölümleri hakkında detaylı bilgi sunulmasının önemine vurgu yaptığı tespit edilmiştir (Arsoy, 2008: 177; Öztürk, 2008: 171; Güngörmüş ve Uyar, 2009: 79).

İstatistiksel analizin kullanıldığı ve coğrafi bölümlenme esas alınarak yapılan tek bir çalışma bulunmaktadır. Mevcut çalışma İMKB 100'de yer alan şirketlerin bölümsel raporlama yapıp yapmaması ve coğrafi bölümlere göre raporlama ile piyasa değerleri ve ödenmiş sermayeleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemeye çalışılmaktadır. Yapılan analiz sonucunda hem bölümsel raporlama hem de coğrafi

bölgelere göre raporlama ile ödenmiş sermaye ve piyasa değeri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir (Ömürbek ve Özdemir, 2009: 208-209).

2.2.2. Dünya Geneline Yapılan Çalışmalar

Ülkemizde yapılan çalışmalar daha çok teorik ve şirket uygulaması kapsamında kalırken yabancı literatür yerli literatüre nazaran oldukça farklılaşmaktadır. Yurt dışında yapılan çalışmalar genellikle IFRS 8 ile IAS 14 (International Accounting Standards 14) arasında bölümsel raporlamaya ilişkin bilginin açıklanmasındaki farklılıkların istatistiksel olarak değerlendirilmesine yoğunlaşmaktadır.

Bu çalışmalar birbirinden farklı sonuçlara sahiptir. IAS 14'e kıyasla IFRS 8'in uygulandığı dönemde raporlanan bölüm sayısında artış (Mardini, 2013; Bugeja vd., 2015; Franzen ve Weißenberger, 2015; Crawford vd., 2012; Kang ve Gray, 2013; Li, 2013) olduğunu ortaya koyan çalışmaların yanı sıra raporlanan bölüm sayısının değişmediği ya da azaldığını (Li, 2013; Nichols vd., 2012) belirten çalışmalar da mevcuttur. Ek olarak literatürde açıklanan bölümsel bilginin arttığını (Mardini, 2013; Aleksanyan ve Danbolt, 2015; Kang ve Gray, 2013; Mardini vd., 2012) ya da azaldığını (Bugeja vd., 2015; Franzen ve Weißenberger, 2015; Nichols vd., 2012; Saariluoma, 2013) tespit eden çalışmalara da rastlamaktayız.

Aleksanyan ve Danbolt (2015) ile Li (2013) coğrafi bölüm bilgilerinin raporlanmasında bir azalış olduğu ancak bunun istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmadığı konusunda birleşirken, Crawford vd., (2012) ve Mardini vd., (2012) ise IAS 14'e göre IFRS 8'in uygulandığı dönemde coğrafi bölüm bilgilerinin raporlanmasının istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yarattığını belirlemişlerdir.

Türkiye'de yapılan çalışmaların aksine yabancı literatürde anket ve mülakat uygulamaları da görülmektedir. Zelinschi vd., (2012) hazırladığı mülakat çalışması üst düzey yöneticilere, muhasebe departmanı çalışanlarına, muhasebe ve finans müdürleri ile analistlere uygulanırken IFRS 8'in temel noktaları, standarda ilişkin süreç ile SFAS 131 (FASB Statement No. 131) ilişkisini, operasyonel karar vericinin görüşü ve muhasebe kontrol ilişkisini içeren konuları içermektedir. Yapılan mülakat sonucu IFRS 8 kapsamında açıklanan bilgilerin sadece operasyonel karar vericinin görüşünü yansıttığı ve standardın uygulanmasının dış raporlama üzerinde küçük bir etkiye sahip olduğu düşüncesi ortaya çıkmıştır. Şirkete ait kurumsal yükümlülükler (bu çalışma için IFRS 8'in uygulanması) ve organizasyonel hedefler kurumsal baskıyı arttırmaktadır (Zelinschi vd., 2012: 20).

Crawford vd., (2012) finansal tabloları hazırlayanlar, finansal tablo kullanıcıları ve denetçileri esas alan IFRS 8 ile bölümsel raporlama konusunu inceleyen 8 soruluk bir anket çalışması düzenlemiştir. Anketi cevaplayanların birçoğu -özellikle yatırımcılar- bölümsel bilginin karar almada faydalı olduğunu düşünmektedir. Bununla birlikte IFRS 8'den sağlanan bilgilerin IAS 14'e göre daha faydalı olduğu görüşü hakkında az bir mutabakat mevcuttur. Finansal tabloları hazırlayanlar yönetim yaklaşımını destekleyen IFRS 8'i genel olarak olumlu karşılarken, finansal tablo kullanıcıları yeni standart hakkında daha az pozitif düşünceye sahiptir. Genel olarak kullanıcılar farklı şirketlerin bölümsel bilgilerinin karşılaştırılabilirliği konusunda endişeli iken, bazıları operasyonel karar vericinin kimliğinin açıklanması gerektiğini düşünmekte ve işletmedeki rolü ve amacı hakkında daha fazla açıklamaya ihtiyaç duyulduğuna inanmaktadır. Hazırlayıcılar IFRS 8'in finansal tablo kullanıcılarına daha faydalı bilgi sağlamaya izin veren esnek bir yapıya sahip olması gerektiğini düşünmektedir (Crawford vd., 2012: 49-50).

Crawford vd., (2014) uyguladığı mülakat çalışmasının hedef kitlesi finansal tablo hazırlayıcıları, yasa koyucular, denetçiler, finansal tablo kullanıcıları iken, mülakatın konusu IFRS 8'in tanıtımı ve Avrupa Parlamentosunun kendi danışma prosedürlerini başlatmak için yeni onaylama sürecinin bir parçası olarak Avrupa Komisyonuna nasıl ihtiyaç duyduğu hakkındadır. Mülakat çalışması sonucunda IFRS 8'in benimsenmesi konusundaki tartışmaların Avrupa Birliği tarafından nasıl karşılandığı ortaya çıkmıştır (Crawford vd., 2014: 304).

Yönetim yaklaşımının bölümsel raporlamaya etkisini ve SFAS 131 ile IFRS 8'in uygulanmasının etkilerini inceleyen Nichols vd., (2013) yaptığı çalışmayı literatür özeti şeklinde hazırlamıştır. Mevcut literatür referans alınarak yönetim yaklaşımının avantaj ve dezavantajları raporlanmış, IFRS 8'e dayalı olarak bölümsel raporlama için önemli olan fırsatlar belirlenmiştir (Nichols vd., 2013: 261-306).

Yukarıda bahsedilen literatür dışında regresyon analizi yoluyla bölümsel bilginin açıklanmasında belirleyici olan faktörleri model oluşturarak açıklamaya çalışan çalışmalar da mevcuttur. Ülkemizde yapılan çalışmaların aksine yabancı literatürde özellikle IFRS 8 için bilgi açıklama endeksi oluşturulması ve şirketlerin bu endekse uyumu ile ilgili olan faktörlerin tespit edilmesi konusundaki araştırmalara sıklıkla rastlanmaktadır. Hazırladığımız literatür taraması sonucu Türkiye'de bu konuda yeterli sayıda çalışma olmaması bize yol göstermektedir. Tablo 1 ve Tablo 2 yardımıyla bölümsel bilgi düzeyini etkileyen faktörlerin tespitine yönelik çalışmalar özetlenmektedir.

Tablo 1: Bölümsel Bilgi Düzeyini Etkileyen Faktörleri Belirlemeye Yönelik Çalışmalar

Yazar-Yılı	Ülke-Şirket Sayısı	Değişkenler	Sonuçlar
Pardal ve Morais, 2011	İspanya-99	Bilgi Açıklama Endeksine Uyum Puanı ve Gönüllü Bilgi Açıklama Puanı (Bağımlı) / Şirket Hacmi, Uluslararası Piyasalarda İşlem Gören Şirketler, Dört Büyük Denetim Firması, Aktif Karlılığı, Kaldıraç Oranı, IBEX 35 Endeksi (Bağımsız)	Model 1: Şirket Hacmi (+) Aktif Karlılığı (-) Uluslararası Piy. İşlem Gören Şirketler (-) Model 2: Şirket Hacmi (+) Aktif Karlılığı (-)
Lucchese ve Di Carlo, 2012	İtalya-64	Gönüllü Bölümsel Bilgi Açıklama Puanı (Bağımlı) / Şirket Hacmi, Yatırımın Getirisi, Kaldıraç Oranı, Şirket Sahipliğinin Yayılması, Satışların Artış Oranı, Piyasa Riski, Finans Sektörüne Dahil Olup Olmama (Bağımsız)	Yatırımın Getirisi (-) Piyasa Riski (+)
Pisano ve Landriani, 2012	İtalya-124	Bölümsel Bilgi Açıklama Puanı, Bölümsel Bilgi Açıklama Puanları Arasındaki Fark (Bağımlı) /Şirket Hacmi, Toplam Borç/Özkaynaklar, Aktif Karlılığı, Açıklanan Bölüm Sayısı (Kontrol) /Herfindahl Endeksi, Dört Firmaya Yığılma (Bağımsız)	Model 1: Herfindahl Endeksi (+) Dört Firmaya Yığılma (-) Şirket Hacmi (+) Top. Borç./Özkaynaklar (-) Aktif Karlılığı (-) Model 2: Herfindahl Endeksi (+)
Sucuahi, 2013	Filipinler-100	Bölümsel Bilgi Açıklama Endeksi Puanı (Bağımlı) /Şirket Hacmi, Şirket Yaşı, Karlılık, Kaldıraç Oranı, Şirketin Büyümesi, Dahil Olunan Sektör (Bağımsız)	Şirket Hacmi (+) Kaldıraç Oranı (-) Şirketin Büyümesi (+) Dahil Olunan Sektör (-)
İbrahim, 2014	Nijerya-76	Gönüllü Bölümsel Bilgi Açıklama Puanı (Bağımlı) /Şirket Hacmi, Borsa'da İşlem Görme Süresi, Yatırımın Karlılığı, Şirket Sahipliğinin Yayılması, Büyüme Oranı, Dahil Olunan Sektör (Bağımsız)	Yatırımın Karlılığı (-) Şirk. Sahip. Yayılması (-) Şirket Hacmi (+) Dahil Olunan Sektör (+)
Kang ve Gray, 2014	BRICS-188	Faaliyet ve Coğrafi Bölümlerin Raporlanması (Bağımlı) /Yurtdışı Satışlar, Kamu Mülkiyeti, IFRS'nin Benimsenmesi, Yabancı Ülke Borsalarında İşlem Görme, Denetçi	Model 1: Yurtdışı Satışlar (+) Kamu Mülkiyeti (+) Model 2: Kamu Mülkiyeti (+)

		Tipi, Dahil Olunan Sektör (Bağımsız)	Model 3: Yurtdışı Satışlar (+) Model 4: Yurtdışı Satışlar (+)
Fariás ve Rodríguez, 2015	İspanya-104	Şirketin Bölümsel Bilgiyi Açıklayıp Açıklamaması (Bağımlı) /Şirket Hacmi, Piyasa Değeri/Defter Değeri, Şirketin Karlılığı, Finansal Kaldıraç Oranı, Dört Büyük Denetim Firması (Bağımsız)	Şirket Hacmi (-)

Tablo 1’de özetlenen çalışmalar genellikle zorunlu/gönüllü olarak bölümsel bilginin açıklanmasını etkileyen faktörleri belirlemeye yöneliktir. Bununla birlikte Tablo 2’de özetlenen çalışmalar ise bölümsel bilginin açıklanmasında yönetim yaklaşımı ya da rekabetçi zarar gibi unsurların rolünü incelemektedir.

Tablo 2: Bölümsel Bilgi Düzeyiyle İlgili Diğer Çalışmalar

Yazar-Yılı	Çalışmanın Amacı-Yöntemi	Temel Bulgular
Li vd., 2013	HKFRS 8 HKAS 14’e göre bölümsel raporlamada farklılık yarattı mı? <i>Portföy Getiri Yaklaşımı</i> <i>Çoklu Regresyon Modeli</i>	HKFRS 8’in uygulanmasıyla raporlanabilir bölümlere ilişkin açıklanan kâr tutarları ve varlıklar ile piyasa değeri arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki belirlenmiştir.
Leung ve Verriest, 2014	Coğrafi bölümlere ilişkin karakteristik yapı bölümsel bilginin açıklanmasında etkili mi? <i>Lojistik Regresyon</i>	Özel bilginin açıklanmasının maliyeti teorisi ve vekâlet teorisi bölümsel bilgilerin açıklanmasını belirler. Özel bilginin açıklanmasının maliyeti arttığında şirketlerin bölümler hakkındaki bilgileri gizlemesinin etkisi daha güçlü olacaktır. İşletmenin bölgeye girmesine engel teşkil eden bir durumda coğrafi bölüm bilgisinin açıklanma olasılığı daha yüksektir.
Bugeja vd., 2015	Şirketlerin bölümsel raporlama için yönetim yaklaşımını benimsemesinin etkileri nelerdir? <i>Lojistik Regresyon</i> <i>Poisson Regresyon</i> <i>Multinomial Regresyon</i>	Her iki standardın (IAS 14-IFRS 8) benimsenmesi açıklanan bölüm sayısını arttırmaktadır. Endüstrideki rekabet ve yüksek karlılık raporlanan bölüm sayısındaki değişikliklerle ilgilidir. Açıklanan bilginin kapsamındaki azalma ile bölümden zarar etme ihtimali arasında olumsuz bir ilişki mevcuttur.
Leung ve Verriest, 2015	IFRS 8’in coğrafi bölüm bilgilerinin açıklanması üzerindeki etkisi nelerdir? <i>Lojistik Regresyon</i>	IFRS 8 bölümsel raporlamayı geliştirse bile analistlerin tahminlerinin doğruluğunu, piyasa likiditesini ve özsermayenin maliyetini güçlü bir şekilde etkilememektedir.

Pardal vd., 2015	Rekabetçi zarar şirketin bölümsel raporlama düzeyi üzerindeki olumsuz etkisini sürdürüyor mu? IFRS 8'in potansiyel olumlu etkileri nelerdir? <i>Multinomial Regresyon</i>	IFRS 8 öncesi ve sonrası dönemde yüksek işgücüne sahip olan şirketlerde bölümsel bilginin açıklanması düşük düzeydedir. Rekabetçi zarar bölümsel bilginin açıklanması konusunda hala önemli bir faktördür. Standart bu ilişkinin azaltılmasında anlamlı bir etkiye sahip değildir.
------------------	--	--

2.3. Hipotezler

Hazırladığımız literatür özeti bilginin açıklanma düzeyini etkilemesi olası şirkete özgü karakteristik özellikleri belirlememizi sağlamaktadır. Bu özellikler test edilecek hipotezler olarak mevcut bölümde yer almaktadır. Borsa İstanbul'da işlem gören şirketler için bölümsel bilginin açıklanmasında belirleyici olan faktörleri tespit etmeye yönelik çalışmamız için dokuz adet hipotez oluşturulmuştur.

Şirket hacmi finansal bilginin açıklanması konusunda en çok test edilen faktörlerden biri olup genellikle toplam varlıkların logaritması şeklinde ifade edilmektedir. Roulstone (2003) çalışmasında büyük ölçekli şirketlerin daha zengin bir bilgi kaynaklarına sahip olduğunu bunun da şeffaflığı arttırarak piyasa katılımcıları arasında bilgi asimetrisinin azalması yönünde bir algı oluşturduğunu öne sürmektedir. Bu nedenle oluşturacağımız hipotez şu şekilde olacaktır:

Hipotez 1: Şirket hacmi ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında pozitif bir ilişki mevcuttur.

Şirket yaşı şirketin faaliyet gösterdiği yıl sayısı ya da şirketin hisse senetlerinin borsada işlem gördüğü yıl sayısı gibi farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Glaum ve Street (2003) yaptıkları çalışmada daha genç firmaların muhasebe sistemlerinin yetersiz olabileceği bunun da açıklanan muhasebe bilgilerinin kalitesini düşürebileceğini belirtmektedir. Aynı çalışmada bunun aksine yaşlı şirketlerin daha organize bir muhasebe sistemi ile tecrübeli yöneticilere ve personele sahip olup yüksek kaliteli muhasebe bilgileri raporlayabileceklerini iddia etmektedir. Bu doğrultuda oluşturacağımız hipotez şu şekilde olacaktır:

Hipotez 2: Şirket yaşı ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında pozitif bir ilişki mevcuttur.

Ampirik bulgular karlılığın finansal bilgilerin açıklanmasında en önemli değişkenlerden biri olduğunu ortaya koymaktadır. Karlılık ile finansal bilgilerin açıklanması arasında hem pozitif (Alfaraih ve Alanezi, 2011; Sucuahi, 2013) hem de negatif yönde (Pardal ve Morais,

2011; Lucchese ve Di Carlo, 2012) ilişki olduğunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur. Bununla birlikte, Nichols and Street (2007) karlılığın bölümsel bilgilerin raporlanmasını özellikle rekabet ile ilgili konulardan dolayı negatif yönde etkilediğini varsaymaktadır. Bu nedenle oluşturacağımız hipotez şu şekilde olacaktır:

Hipotez 3: Şirketin karlılığı ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında negatif bir ilişki mevcuttur.

Borçtan faydalanma oranı olarak gösterilen finansal kaldıraç toplam borçların toplam varlıklara ya da toplam kaynaklara oranı şeklinde tanımlanmaktadır. Prencipe (2004) yaptığı çalışmada finansal kaldıraç oranının artmasının borç verenler için bilgi asimetrisini azaltarak şirketleri bölümsel bilgileri açıklama konusunda motive ettiğini belirlemiştir. Bu sebeple oluşturacağımız hipotez şu şekilde olacaktır:

Hipotez 4: Şirketin kaldıraç oranı ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında pozitif bir ilişki mevcuttur.

Büyüme satışların bir önceki yıla göre artış ya da azalışı olarak tanımlanmaktadır. Chavent vd., (2006) büyüme eğiliminde olan şirketlerin özel bilgileri daha çok saklama davranışı gösterdiklerini ifade etmektedir. Bunun nedeni bilgilerin tamamının açıklanmasının rekabetçi pozisyona zarar vereceği düşüncesidir. Benzer şekilde Prencipe (2004) yaptığı çalışmada potansiyel rekabetçi maliyetlerden oluşan bölüm bilgilerinin açıklanmasının büyümekte olan şirketlerin rakipleri karşısında zayıf düşmesine neden olduğunu belirtmektedir. Bu doğrultuda oluşturacağımız hipotez şu şekilde olacaktır:

Hipotez 5: Şirketin büyüme oranı ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında negatif bir ilişki mevcuttur.

Literatürde denetim firması tercihinin farklı yönde etkileri olduğu belirlenmiştir. DeAngelo (1981) büyük denetim firmalarının önemli bir itibara sahip olduğunu ve bu nedenle müşterileri ile ilgili yapacakları herhangi bir hatanın önlenemez sonuçları olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte Malone vd., (1993) ise küçük denetim firmalarının müşteri kaybetmenin ekonomik sonuçları düşünüldüğünde müşterilerin istekleri konusunda oldukça hassas olduğunu ifade etmektedir. Bu nedenle oluşturacağımız hipotez şu şekilde olacaktır:

Hipotez 6: Şirketin dört büyük denetim firmasının herhangi biri tarafından denetlenmesi ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında pozitif bir ilişki mevcuttur.

Bölümsel bilgilerin açıklanması konusunda belirleyici olan faktörlerden biri de şirketin sahiplik yapısının tabana yayılmasıdır. Şirket sahipliğinin tabana yayılmasının kurumsallaşma konusunda önemli bir gösterge olduğu düşünülmektedir. Mckinnon ve Dalimunthe (1993), yaptıkları çalışmada şirket sahipliği tabana yayılmasının paydaşlara sunulan bilgi düzeyini arttırdığını bunun da bilgi asimetrisini azalttığını belirtmektedir. Bu sebeple oluşturacağımız hipotez şu şekilde olacaktır:

Hipotez 7: Şirketin halka açıklık oranı ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında pozitif bir ilişki mevcuttur.

Ekonomik sistemi yakından etkileyen risk kaynaklarından biri olan piyasa riski piyasada meydana gelen dalgalanmalar sebebiyle yapılan yatırımın istenilen ölçüde kârla sonuçlanmaması olarak tanımlanır. Piyasa riskinin ölçümünde kullanılan beta bölümsel bilgilerin açıklanmasını etkileyen belirleyici faktörlerden biridir. Dhaliwal (1979), şirketin bağlı olduğu pazar türüne göre (yüksek ya da düşük riskli piyasa) paydaşlara daha fazla ya da daha az bilgi aktarımı yapmayı düşündüğünü ifade etmektedir. Bu doğrultuda oluşturacağımız hipotez şu şekilde olacaktır:

Hipotez 8: Şirketin piyasa riski ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında pozitif bir ilişki mevcuttur.

Çapraz kotasyon bir hisse senedinin en az iki farklı ülke borsasında işlem görmesini ifade etmektedir. Prather-Kinsey ve Meek (2004) yaptıkları çalışmada şirketin hisse senetlerinin uluslararası piyasalarda işlem görmesi ile genel olarak ve bölümsel bilgi açısından bilgi açıklama düzeyi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunduğunu tespit etmişlerdir. Bu nedenle oluşturacağımız hipotez şu şekilde olacaktır:

Hipotez 9: Şirketin hisse senetlerinin uluslararası piyasalarda işlem görmesi ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında pozitif bir ilişki mevcuttur.

3. Veri ve Metodoloji

Bu bölümde öncelikle araştırmanın amacından bahsedilmiş, daha sonra evren ve örnekleme değinilmiş, en son olarak da araştırma modeli başlığı altında bilgi açıklama endeksi ile bölümsel bilginin açıklanmasını etkileyen faktörlere yer verilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler “IBM SPSS Statistics 20” istatistik programı yardımıyla analiz edilmektedir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren şirketler bilindiği üzere TMS (Türkiye Muhasebe Standardı)/TFRS'ye uygun finansal raporlar düzenlemektedir. Bu noktadan yola

çıktığımızda şirketlerin bölümsel bilgilerini TFRS 8 standardı doğrultusunda açıklamak zorunda olduğu bilinmektedir. Bu gerçeklerden hareketle yaptığımız bu araştırmanın amacı zorunlu bölümsel bilgilerin açıklanmasında etkili olan şirkete ait bazı karakteristik özellikleri ortaya çıkarabilmektir.

Konuyla ilgili olarak ülkemizde yapılan çalışmaların büyük kısmının bölümsel raporlama ile ilgili örnek işletme uygulamalarını inceleyen teorik nitelikli çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle literatürdeki boşluk dikkate alınarak bölümsel bilgi düzeyinin ne ölçüde raporlandığı ve bunu etkileyen faktörleri tespit etmeye yönelik bir araştırmaya yer verilmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2014 yılında Borsa İstanbul'da hisse senetleri işlem gören 309 adet şirketten (BIST Tüm Endeksi) oluşmaktadır. Araştırma evreninden öncelikle farklı yapıları nedeniyle finansal kurumlar çıkartılmıştır. Eksik veriye sahip olması nedeniyle bazı şirketler de araştırma evreni harici tutulmuştur. Son olarak da analizin kapsamı dahilinde bölümsel raporlama yapmayan şirketler araştırma evreninden çıkarılmıştır. Bu süreçten sonra örneklem ise 90 şirketten oluşmaktadır. Tablo 3 incelendiğinde BIST Tüm endeksine kayıtlı şirketlerin yaklaşık %29'unun bölümsel raporlama yaptığı görülmektedir. Örneklem seçim süreci ise aşağıdaki tablo yardımıyla özetlenmiştir.

Tablo 3: Örneklem Belirleme Süreci

Şirketler	Şirket Sayısı
BIST Tüm Endeksine Kayıtlı Şirketler	309
Finansal Kurumlar	52
Eksik Veriye Sahip Şirketler	16
Bölümsel Raporlama Yapmayan Şirketler	151
Nihai Örneklem	90

3.3. Araştırmanın Modeli

Araştırma modelinin oluşturulması ve verilerin elde edilmesi iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, "TFRS 8-Faaliyet Bölümleri Standardı" dikkate alınarak açıklanması zorunlu bölümsel bilgilerle ilgili bilgi açıklama endeksi oluşturulmuştur¹. Şirketlerin Kamuyu Aydınlatma Platformundan elde edilen 31 Aralık 2014 tarihli Finansal Tablo ve Bağımsız Denetçi Raporlarının Notlar kısmından bölümsel raporlama yapıp yapmadıkları

¹ Hazırlanan bilgi açıklama endeksi çalışmanın ekler bölümünde yer almaktadır.

belirlenerek, bölümsel raporlama yapan şirketlere ait bilgiler bilgi açıklama endeksine göre puanlamaya tabi tutulmuştur. Bilgi açıklama endeksi Ernst&Young'ın 2015 yılı için hazırladığı bilgi açıklama kontrol listesine benzer şekilde TFRS 8'de açıklanması zorunlu olan bilgiler esas alınarak geliştirilmiştir. Endeks 39 maddeden oluşmuş olup her bir madde için puanlama yapılmıştır. Puanlama şirketin yaptığı bölümsel raporlama ile ilgili maddelerin açıkça uygulanması halinde 1 puan, uygulanmaması ya da uygulanabilir durumda olmaması halinde ise 0 puan atanarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmamızın ikinci bölümünde ise oluşturulan hipotezler çoklu doğrusal regresyon modeli yardımıyla test edilmiştir. Çoklu doğrusal regresyon modeli ise bir sürekli bağımlı değişkenle birden çok bağımsız değişken ya da tahminleyici (genellikle sürekli) arasındaki ilişkiyi araştıran istatistiksel bir analiz yöntemidir. Çoklu doğrusal regresyon modeli şu şekilde ifade edilir (Kalaycı vd., 2010:259):

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \dots + \beta_i X_i + \varepsilon$$

Y: Bağımlı değişken,

x_i : Bağımsız değişken,

β_i : Tahmin edilecek parametreler,

ε : Hata terimidir.

3.4. Bölümsel Bilginin Açıklanmasını Etkileyen Belirleyici Faktörler

Şirketlere ilişkin karakteristik özellikler bölümsel bilginin açıklanmasında belirleyici faktörler olarak kullanılmıştır. Oluşturulan hipotezler doğrultusunda tespit edilen belirleyici faktörler çalışmamızın bağımsız değişkenlerini oluşturmaktadır. Şirket hacmi, şirket yaşı, karlılık, kaldıraç oranı, büyüme oranı, dört büyük denetim firmasından² biri tarafından denetlenme, halka açıklık oranı, piyasa riski ve şirketin hisse senetlerinin uluslararası piyasalarda işlem görmesi çalışmamızdaki bağımsız değişkenleri, şirketin bilgi açıklama endeksi puanı ise bağımlı değişkenimizi temsil etmektedir. Aşağıdaki tablo yardımıyla çalışmamızdaki değişkenler tanımlanmaktadır. Çalışmamızda kullanılan veriler Borsa İstanbul, Kamuyu Aydınlatma Platformu ve BNY Mellon internet siteleri yardımıyla elde edilmiştir.

---

² Dört büyük denetim firması olarak Deloitte (DRT Bağımsız Denetim ve S.M.M.M. A.Ş.), PwC (Başaran Nas Bağımsız Denetim ve S.M.M.M. A.Ş.), EY (Güney Bağımsız Denetim ve S.M.M.M. A.Ş.) ve KPMG (Akis Bağımsız Denetim ve S.M.M.M. A.Ş.) şirketleri değerlendirmeye alınmıştır.

Tablo 4: Değişkenlerin Tanımlanması

Değişken Türü	Değişkenin Adı	Kısaltma	Açıklama
Bağımlı	Bilgi Açıklama Endeksi Puanı	ep	$\frac{\text{Şirketin Bilgi Açıklama Puanı}}{\text{Toplam Puan}}$
Bağımsız	Şirket Hacmi	sh	Toplam Varlıkların Logaritması
Bağımsız	Şirket Yaşı	sy	31 Aralık 2014 – Borsa Kotasyon Tarihi
Bağımsız	Karlılık	kar	$\frac{\text{Net Kar}}{\text{Toplam Varlıklar}}$
Bağımsız	Kaldıraç Oranı	ko	$\frac{\text{Toplam Borçlar}}{\text{Toplam Kaynaklar}}$
Bağımsız	Büyüme Oranı	bo	Bir yıl öncesine göre Net Satışlardaki Artış/Azalış
Bağımsız	Dört Büyük Denetim Firması	db	Dört büyük denetim firmasından birine denetim yaptırılıp yaptırılmadığı
Bağımsız	Halka Açıklık Oranı	ha	$\frac{\text{Şirket sahipleri dışındaki yatırımcıların payı}}{\text{Toplam pay}}$
Bağımsız	Piyasa Riski	pr	BETA
Bağımsız	Çapraz Kotasyon	ck	Uluslararası piyasalarda işlem gören şirketler

4. Ampirik Bulgular

Ampirik bulgular üç bölümde incelenmektedir. Öncelikle birinci bölümde çoklu doğrusal regresyon analizi varsayımları test edilerek analizin güvenilirliği ölçülmektedir. İkinci bölümde ise tanımlayıcı istatistiklere yer verildikten sonra son bölüm olan üçüncü bölümde oluşturulan regresyon modeli test edilerek ampirik bulgular bölümü tamamlanmaktadır.

4.1. Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Varsayımlarının Test Edilmesi

Araştırmada, bölümsel bilgilerin açıklanmasını etkileyen şirketle ilgili değişkenleri tespit etmek için, “Çoklu Doğrusal Regresyon” modeli kullanılmıştır. Çalışmamızda öncelikle bu varsayımların bir bölümü test edilecektir.

Tablo 5’de yer alan korelasyon katsayıları ve Tablo 6’da yer alan doğrusallık istatistikleri çoklu doğrusal bağlantı varsayımının test edilmesinde kullanılmaktadır. Öncelikle bağımsız değişkenler arasındaki korelasyon katsayısının ,700’den küçük olması istenir. Tablo 5 incelendiğinde katsayıların tamamının ,700’den küçük olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Pearson Korelasyon Katsayıları

	ep	sh	db	sy	ha	kar	ko	pr	ck	bo
ep		,500	,385	,040	-,196	-,042	-,061	,123	,437	,034
sh	,500		,654	,280	-,278	,051	,122	,152	,616	-,034
db	,385	,654		,453	-,458	,020	,127	,115	,375	-,063
sy	,040	,280	,453		-,156	,038	,043	,078	,129	-,035
ha	-,196	-,278	-,458	-,156		-,171	,051	,015	-,095	-,175
kar	-,042	,051	,020	,038	-,171		-,484	-,035	-,130	,241
ko	-,061	,122	,127	,043	,051	-,484		,223	-,003	-,037
pr	,123	,152	,115	,078	,015	-,035	,223		-,005	,168
ck	,437	,616	,375	,129	-,095	-,130	-,003	-,005		-,060
bo	,034	-,034	-,063	-,035	-,175	,241	-,037	,168	-,060	

Çoklu doğrusal bağlantı için diğer bir kontrol noktası Tolerance ve VIF değerleridir. Tolerance değerlerinin ,100'den küçük olması bağımsız değişkenler arasında korelasyonun yüksek olduğunu gösterirken, VIF değerlerinin de 10'dan büyük olması çoklu doğrusal bağlantı problemine işaret eder. Tablo 6 incelendiğinde Tolerance değerlerinin tamamının ,100'den büyük olduğu, VIF değerlerinin de 10'dan küçük olduğu görülmektedir. Tablo 5 ve 6'da gösterilen sonuçlar çoklu doğrusal bağlantı probleminin olmadığını ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 6: Doğrusallık İstatistikleri

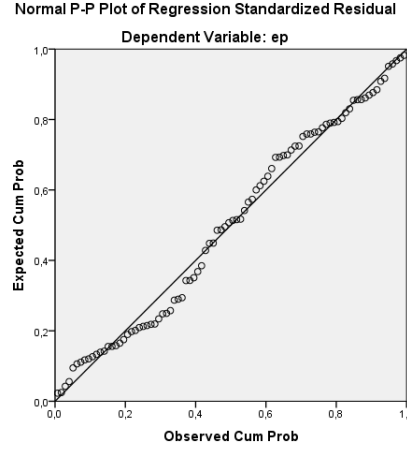
Model		Tolerance	VIF
1	(Constant)		
	sh	,379	2,639
	db	,410	2,437
	sy	,788	1,270
	ha	,716	1,396
	kar	,639	1,566
	ko	,669	1,495
	pr	,882	1,134
	ck	,550	1,820
	bo	,854	1,171

Normallik varsayımının kontrol edilmesinde normal olasılık grafiği önemli bir göstergedir. Normal olasılık grafiğinde noktaların düz diyagonal bir çizgide sol alttan sağ

üste doğru uzanması normallik varsayımının ihlal edilmediğinin bir göstergesidir. Şekil 1 incelendiğinde normallik varsayımının ihlal edilmediği gözükmektedir.

Şekil 1: Normal Olasılık Grafiği

Tablo 7’de yer alan kalıntı istatistikleri için de doğrulama göstergesi Cook’s Distance değeridir. “Cook’s Distance” maksimum değerinin 1’den büyük olması analizi etkileyen önemli bir problem olduğunu göstermektedir. Tablo 7’den görüleceği üzere maksimum değer ,255 olup analizin sonuçlarını etkileyecek herhangi bir risk belirlenmemiştir.

Tablo 7: Kalıntı İstatistikleri

Residuals Statistics					
	Min.	Maks.	Ort	Std. Sap.	N
Cook's Distance	,000	,255	,016	,032	90

4.2. Tanımlayıcı İstatistikler

Bağımlı ve bağımsız değişkenlerle ilgili tanımlayıcı istatistiklere Tablo 8’de yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde hazırlanan endekse göre şirketlerin açıkladığı maksimum puan 0,85, minimum puan 0,13 ve ortalama puan ise 0,50’dir. Bu sonuçlar Borsa İstanbul’da işlem gören ve bölümsel raporlama yapan 90 şirketin bilgi açıklama seviyesinin ortalama düzeyde olduğunu göstermektedir.

Bağımsız değişkenlerle ilgili istatistiksel bilgilere de Tablo 8’de yer verilmiştir. Buradaki sonuçlardan en dikkat çekici olanlar ise halka açıklık oranı, dört büyük denetim firması ile şirket yaşı ortalamasıdır. Örneklemeye alınan şirketlerin halka açıklık oranı ortalaması %29 civarında olup bu düşük bir orandır. Bunun yanı sıra 90 adet şirketin yaklaşık %57’lik kısmının dört büyük denetim firması ile çalıştığını göstermektedir. Bu da şirketlerin büyük denetim firmalarına olan güvenini yansıtmaktadır. Şirket yaşı olarak

kabul ettiğimiz borsaya kote olma tarihinden 2014 yılı sonuna kadar geçen süre ortalamasının ise 17 yıl olarak hesaplandığı görülecektir. Bu ortalama örnekteki şirketlerin hisse senetlerinin uzun yıllardır borsada işlem gördüğünü göstermektedir.

Tablo 8: Tanımlayıcı İstatistikler

	N	Min.	Maks.	Ort.	Std. Sap.
Bağımlı Değişken					
ep	90	,13	,85	,5006	,16808
Bağımsız Değişken					
sh	90	16,89	24,19	20,3180	1,65626
db	90	,00	1,00	,5667	,49831
sy	90	1,08	28,99	16,8422	8,96355
ha	90	,02	,92	,2900	,19409
kar	90	-,22	,28	,0485	,07964
ko	90	,06	,94	,4998	,22509
pr	90	,06	1,34	,6871	,27090
ck	90	,00	1,00	,1556	,36446
bo	90	-,59	1,17	,1431	,19176

4.3. Modelin Test Edilmesi

Modele ilişkin özet tablosunda yer alan Adjusted R Square değeri bağımlı değişkenin yüzde kaçlık kısmının bağımsız değişkenler tarafından açıklandığını göstermektedir. Çalışmamızda şirketlerin bölümsel bilgi açıklama düzeyinin yaklaşık %27'lik kısmının modele dahil edilen şirket hacmi, şirket yaşı, karlılık, kaldıraç oranı, büyüme oranı, dört büyük denetim firması tarafından denetlenme, halka açıklık oranı, piyasa riski ve çapraz kotasyon değişkenleri tarafından açıklandığı belirlenmiştir. Tablo 9'da yer alan diğer önemli bir test ise Durbin Watson testidir. Genel olarak Durbin Watson değerinin 1.5-2.5 arasında çıkması otokorelasyon olmadığını göstermektedir. Modelimizde bu değer 2,193 olduğu için otokorelasyon olmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 9: Modele İlişkin Özet^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin Watson
1	,586 ^a	,343	,269	,14369	2,193

a. Predictors: (Constant), sh, db, sy, ha, kar, ko, pr, ck, bo

b. Dependent Variable: ep

Tablo 10'da, kurulan regresyon modelinin anlamlı olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan ANOVA testinin sonuçları görülmektedir. ANOVA testi sonucu elde edilen F değeri 4,642 ve F değerinin anlamlılığını gösteren Sig. değeri ise ,000 olarak elde edilmiştir. Bu sonuçlar modelin anlamlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 10: ANOVA İstatistikleri^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	,863	9	,096	4,642	,000 ^b
	Residual	1,652	80	,021		
	Total	2,514	89			

a. Dependent Variable: ep

b. Predictors: (Constant), sh, db, sy, ha, kar, ko, pr, ck, bo

Her bir bağımsız değişkenin modele katkısını bulabilmek için Tablo 11'de yer alan katsayı istatistiklerini incelemek gerekmektedir. İlk önemli değer, Standardized Coefficients başlığı altında yer alan Beta değerleridir. Beta, anlamlılıktan ayrı tutularak bağımlı değişkene katkı yapabilecek en önemli bağımsız değişkeni gösterir. Tablo 11 incelendiğinde (negatif değerler dikkate alınmamaktadır) en yüksek Beta katsayısının ,339 ile şirket hacmine ait olduğu belirlenmektedir. İkinci bakacağımız nokta ise anlamlılık değerleridir. Bağımsız değişkenler içinde şirket hacmi %1 düzeyinde kaldıraç oranı ise %10 düzeyinde anlamlıdır. Son olarak Unstandardized Coefficients başlığı altında yer alan B değerleri ile modele ilişkin denklem oluşturulmaktadır. Yaptığımız analiz sonucu modele ilişkin denklemimiz aşağıdaki gibi yazılmaktadır:

$$EP = -0,142 + 0,034(sh) + 0,157(ko)$$

Tablo 11: Katsayı İstatistikleri

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	-,142	,281		-,506	,000*
sh	,034	,015	,339	2,302	,003*
db	,061	,048	,182	1,283	,203
sy	-,003	,002	-,153	-1,498	,138
ha	-,028	,093	-,032	-,302	,764
kar	-,332	,239	-,158	-1,389	,169
ko	,157	,083	,211	1,903	,061**
pr	,058	,060	,094	,969	,335
ck	,074	,056	,160	1,310	,194
bo	,062	,086	,070	,717	,475

* %1 düzeyinde anlamlılık

** %10 düzeyinde anlamlılık

Çoklu doğrusal regresyonda, regresyon katsayılarının yorumu açıktır. Regresyon katsayısı, diğer bağımsız değişkenlerin değerleri aynı kalmak koşuluyla her bir bağımsız değişkendeki bir birimlik değişimin bağımlı değişkende yarattığı değişim miktarını ifade eder. Diğer değişkenler sabit kalmak koşuluyla, şirket hacmindeki bir birimlik artışın bölümsel bilgi düzeyinin açıklanmasını 0,034 birim, kaldıraç oranındaki bir birimlik artışın ise bölümsel bilgi düzeyinin açıklanmasını 0,157 birim arttırdığı söylenebilir.

Çalışmada oluşturulan “Şirket hacmi ile bölümsel bilgi açıklama puanı arasında pozitif bir ilişki mevcuttur.” hipotezi ile “Şirketin kaldıraç oranı ile bölümsel bilgi açıklama düzeyi arasında pozitif bir ilişki mevcuttur.” hipotezi doğrulanırken, diğer araştırma hipotezlerini kabul etmek için yeterli kanıtlar elde edilememiştir. Çalışmamızda doğrulanan Hipotez 1 mevcut literatür sonuçlarıyla tutarlı iken (Pardal ve Morais, 2011; Pisano ve Landriani, 2012; Sucuahi, 2013; İbrahim, 2014), Hipotez 4 ise mevcut literatür sonuçlarıyla aksi yöndedir (Pisano ve Landriani, 2012; Sucuahi, 2013).

5. Sonuçlar ve Öneriler

Bu çalışma BIST Tüm endeksine kayıtlı şirketlerin 2014 yılındaki finansal tablo ve bağımsız denetçi raporunda yer alan notlar kısmındaki bölümsel bilgilerin ne ölçüde açıklandığını araştırmaktadır. Araştırmada ayrıca oluşturulan çoklu doğrusal regresyon modeli yardımıyla bölümsel bilgilerin açıklanmasında etkili olan şirketlere ait karakteristik özellikler belirlenmeye çalışılmıştır. Şirkete ait karakteristik özellikleri Şirket Hacmi, Şirket Yaşı, Karlılık, Kaldıraç Oranı, Büyüme Oranı, Dört Büyük

Denetim Firması, Halka Açıklık Oranı, Piyasa Riski, Çapraz Kotasyon temsil etmekte ve bunlar oluşturulan modelin bağımsız değişkenleri olarak kabul edilmektedir. Modele bağımlı değişken olarak da bölümsel bilgi açıklama düzeyini temsil eden Bilgi Açıklama Endeksi Puanı dahil edilmiştir.

Bilgi açıklama düzeyini belirlemeye yönelik analizin sonuçları Türkiye’de faaliyet gösteren ve BIST Tüm endeksine kayıtlı şirketlerin yaklaşık %30’unun bölümsel raporlama yaptığını göstermektedir. Bölümsel raporlama yapan 90 şirketin bilgi açıklama düzeyinin %50’lerde ve ortalama düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu bilgilere ek olarak şirketlerin halka açıklık oranı ortalaması %29, dört büyük denetim firması ile çalışma oranının ise %57’lerde olduğu görülmektedir.

Yapılan regresyon analizi sonucu bölümsel bilgi açıklama düzeyi ile şirket hacmi ve kaldıraç oranı arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızda doğrulanan hipotezlerden şirket hacmine ait olan mevcut literatür ile tutarlı iken kaldıraç oranı hipotezi hakkında literatürün tersi yönde bir sonuca ulaşılmıştır. Önceki çalışmaların büyük bir kısmında kullanılan ve araştırmaya konu olan şirket hacmi değişkeninin en yüksek açıklama gücüne sahip değişken olduğu kanıtlanmıştır. Bunun nedeni büyük ölçekli şirketlerde küçük ölçekli şirketlere nazaran özel bilgilerin açıklanmasının maliyetinin daha düşük olmasıdır. Büyük ölçekli şirketler artan sermaye ihtiyacı nedeniyle bölümsel raporlamayı şirketin uluslararası piyasalarda finansal durumunu ortaya koyma ve fon sağlama açısından potansiyel yatırımcıları bilgilendirme amacıyla bir işaret olarak kullanmaktadır. Çalışmamızda doğrulanan hipotezlerden biri de kaldıraç oranı ile ilgilidir. Bu durum ülkemizdeki şirketlerin yatırımcılar için bilgi asimetrisini azaltmaya çalıştığını göstermektedir. Buna ek olarak açıklanmayan bölümsel bilgilerin yüksek kaldıraç oranına sahip şirketler için önemli bir etkiye sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Yaptığımız bu araştırmanın çeşitli katkıları bulunmaktadır. Çalışmamız akademik bakış açısı ile değerlendirildiğinde ülkemizdeki şirketlerin bölümsel raporlama ile ilgili bilgi açıklama düzeylerinin ortaya koyulduğu ve bölümsel bilgilerin açıklanmasında etkili olan faktörlerin incelendiği önemli araştırmalardan biridir. Şirket paydaşları için de bu çalışmanın bulguları ülkemiz şirketlerinin yaptığı bölümsel raporlamanın kapsamını ortaya koyması açısından faydalı olacaktır.

Çalışmamız bazı kısıtları da bulunmaktadır. İlk olarak, sadece bölümsel raporlama yapan şirketler analize dahil edildiği için örneklem sayısı 90 ile sınırlandırılmıştır. İkincisi ise bu

ve bundan önceki çalışmalarda da görülen ve bölümsel bilgilerin açıklanmasında yapılan puanlamanın doğasından kaynaklanan öznelliktir. Bununla birlikte bilgi açıklama konusunda yapılan daha önceki çalışmalarla benzer şekilde potansiyel önyargı ve belirsizliklerden kaynaklanan öznelliğin giderilebilmesi adına bazı konulara dikkat edilmiştir. Üçüncü olarak çalışmaya dahil edemediğimiz kurumsal yönetim kalitesi gibi bazı değişkenlerin bölümsel bilgi açıklama düzeyini etkileme olasılığıdır. Son olarak da yapılan çalışmanın kapsamının gereğinden fazla arttırılmaması adına şirketlerin bölümsel bilgi açıklama endeksine ilişkin maddeleri uygulama durumu analize dahil edilememiştir. Bu kısıtlara rağmen çalışmamız bölümsel raporlama konusunda literatüre önemli katkılarda bulunmaktadır. Yapılan araştırmada tek yıla ait yatay kesit veri kullanılmıştır. Mevcut bilgi açıklama yapısının zamanla değişebileceği tartışmalı bir konu olsa da bölümsel bilgiyi açıklayabilecek faktörleri belirlemede birden çok yılı dikkate alan zaman serisinin kullanılmasının daha güvenilir olacağı açıktır. Bu noktada tek yıl yerine TFRS-8'in uygulandığı tüm yıllar dikkate alınarak yapılacak bir çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Buna ek olarak TMS 14 ve TFRS 8'i birlikte ele alan ve bu iki standardın bilgi açıklama düzeyinin değişimi üzerindeki etkisini istatistiksel olarak karşılaştıran çalışmaların da literatüre katkı sağlayacağı söylenebilir.

Kaynakça

- Aleksanyan, M., & Danbolt, J. (2015). Segment Reporting: Is IFRS 8 Really Better?. *Accounting in Europe*, 12(1), 37-60.
- Alfaraih, M. M., & Alanezi, F. S. (2011). What Explains Variation in Segment Reporting? Evidence from Kuwait. *International Business&Economics Research Journal*, 10(7), 31-46.
- Altıntaş, T. (2010). Switching to IFRS 8 and Its Impact on the Turkish Listed Companies. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 98-107.
- Arsoy, A. P. (2008). Bölümsel Raporlamada Yeni Bir Uygulama: IFRS 8. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (38), 177-185.
- Bekçi, İ., Tekşen, Ö., & Çil, R. (2013). TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardı ve İnşaat Sektöründe Bir Uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 15(1), 123-152.
- Bugeja, M., Czernkowski, R., & Moran, D. (2015). The Impact of the Management Approach on Segment Reporting. *Journal of Business Finance & Accounting*, 42(3-4), 310-366.

- Chavent, M., Ding, Y., Fu, L., Stolowy, H., & Wang, H. (2006). Disclosure and Determinants Studies: An Extension Using the Divisive Clustering Method (DIV). *European Accounting Review*, 15(2), 181-218.
- Crawford, L., Extance, H., Helliar, C., & Power, D. (2012). Operating Segments: The Usefulness of IFRS 8. Edinburgh: ICAS.
- Crawford, L., Ferguson, J., Helliar, C. V., & Power, D. M. (2014). Control over Accounting Standards within the European Union: The Political Controversy Surrounding the Adoption of IFRS 8. *Critical Perspectives on Accounting*, 25(4), 304-318.
- Çiftçiöğlü, A., & Poroy, N. (2010). Sosyal Sorumluluk ve Bölümlere Göre Raporlama İlişkisini Anlamaya Yönelik Bir Araştırma. *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 83-99.
- DeAngelo, L. E. (1981). Auditor Size and Audit Quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), 183-199.
- Dhaliwal, D. S. (1979). Disclosure Regulations and the Cost of Capital. *Southern Economic Journal*, 45(3), 785-794.
- Elitaş, C., & Özdemir, S. (2012a). TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardının Getirdikleri ve Bir Bölümsel Raporlama Uygulaması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 14(3), 37-63.
- Elitaş, C., & Özdemir, S. (2012b). TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardının Uygulanma Düzeyinin TMS 14 Bölümlere Göre Raporlama Standardı ile Karşılaştırması: İMKB 100 Uygulaması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 14(4), 121-149.
- Farías, P., & Rodríguez, R. (2015). Segment Disclosures under IFRS 8's Management Approach: Has Segment Reporting Improved?. *Spanish Journal of Finance and Accounting/Revista Espanola de Financiacion y Contabilidad*, 44(2), 117-133.
- Franzen, N., & Weißenberger, B. E. (2015). The Adoption of IFRS 8—No Headway made? Evidence from Segment Reporting Practices in Germany. *Journal of Applied Accounting Research*, 16(1), 88-113.
- Glaum, M., & Street, D. L. (2003). Compliance with the Disclosure Requirements of Germany's New Market: IAS versus US GAAP. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 14, 64-100.
- Güngörmüş, A. H., & Uyar, A. (2009). İşletmelerde Bölümsel Raporlamanın "TFRS 8 Faaliyet Bölümleri" Standardı Çerçevesinde Uygulanması. *Mali Çözüm Dergisi*, (94), 79-98.

- Ibrahim, K. (2014). Firm Characteristics and Voluntary Segments Disclosure among the Largest Firms in Nigeria. *International Journal of Trade, Economics and Finance*, 5(4), 327-331.
- Kalaycı, Ş. (Ed.). (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. (5. Baskı), Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Kang, H., & Gray, S. J. (2013). Segment Reporting Practices in Australia: Has IFRS 8 made a Difference?. *Australian Accounting Review*, 23(3), 232-243.
- Kang, H., & Gray, S. J. (2014). Corporate Financial Reporting in the BRIC Economies: A Comparative International Analysis of Segment Disclosure Practices. *Emerging Market Firms in the Global Economy*, 15, 233-254.
- Leung, E., & Verriest, A. (2014). *The Geography of Disclosure: Evidence from Segment Reporting*. Working Paper, [The Chinese University of Hong Kong](#).
- Leung, E., & Verriest, A. (2015). The Impact of IFRS 8 on Geographical Segment Information. *Journal of Business Finance & Accounting*, 42(3-4), 273-309.
- Li, Q. (2013). *Impact of Adoption of IFRS 8 on Quality of Financial Reporting of Foreign Companies Listed on US Securities Exchanges*. Honors Theses, Western Michigan University.
- Li, Y., Roudaki, J., & Gan, C. (2013). The Usefulness of Segment Reporting in Hong Kong Listed Firms: An Empirical Assessment of IFRS No-8. *Review of Applied Economics*, 9(1-2), 109-129.
- Low, K. L. T., & Zain, M. M. (2001). *Segmental Reporting: An Insight into Malaysia's Companies*. In Financial Reporting and Business Communication Research Unit, Fifth International Annual Conference, Cardiff.
- Lucchese, M., & Di Carlo, F. (2012). *An Analysis of Segment Disclosure under IFRS 8 and IAS 14R: Evidence from Italian Listed Companies*. Working Paper, University of Naples.
- Malone, D., Fries, C., & Jones, T. (1993). An Empirical Investigation of the Extent of Corporate Financial Disclosure in the Oil and Gas Industry. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 8(3), 249-273.
- Mardini, G. H. (2013). Narrative Disclosures under IAS 14R and IFRS 8 by Qatar Listed Companies. *GSTF Business Review (GBR)*, 2(3), 9-14.
- Mardini, G. H., Crawford, L., & Power, D. M. (2012). The Impact of IFRS 8 on Disclosure Practices of Jordanian Listed Companies. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 2(1), 67-90.

- McKinnon, J. L., & Dalimunthe, L. (1993). Voluntary Disclosure of Segment Information by Australian Diversified Companies. *Accounting and Finance*, 33(1), 33-50.
- Nichols, N. B., & Street, D. L. (2007). The Relationship between Competition and Business Segment Reporting Decisions under the Management Approach of IAS 14 Revised. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 16(1), 51-68.
- Nichols, N. B., Street, D. L., & Cereola, S. J. (2012). An Analysis of the Impact of Adopting IFRS 8 on the Segment Disclosures of European Blue Chip Companies. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 21(2), 79-105.
- Nichols, N. B., Street, D. L., & Tarca, A. (2013). The Impact of Segment Reporting under the IFRS 8 and SFAS 131 Management Approach: A Research Review. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 24(3), 261-312.
- Ünal, O. (2010). Bölümsel Raporlama ve Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (UFRS) 8 Faaliyet Bölümleri Standardının Finansal Raporlamaya Etkileri. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 48-69.
- Ömürbek, V. & Özdemir O. (2009). TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardı Çerçevesinde Coğrafi Bölümlere Göre Finansal Raporlama: İMKB-100 Şirketlerinde Uygulanma Düzeyi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (44), 199-211.
- Öztürk, C. (2008). "Faaliyet Bölümleri" Konulu UFRS 8 Standardı: Eski UMS 14 "Bölümlere Göre Raporlama" Standardı ile Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 10(1), 171-195.
- Pardal, P. N., & Morais, A. I. (2011). *Segment Reporting under IFRS 8-Evidence from Spanish Listed Firms*. XVI Congreso Aeca "Nuevo modelo económico: Empresa, Mercados y Culturas", Granada.
- Pardal, P., Morais, A. I., & Curto, J. D. (2015). *Competitive Harm and Business Segment Reporting under IFRS 8: Evidence from European Union Listed Firms*. EAA 38th Annual Congress, Glasgow, Reino Unido.
- Pisano, S., & Landriani, L. (2012). The Determinants of Segment Disclosure: An Empirical Analysis on Italian Listed Companies. *Financial Reporting*, (1), 113-132.
- Prather-Kinsey, J., & Meek, G. K. (2004). The Effect of Revised IAS 14 on Segment Reporting by IAS Companies. *European Accounting Review*, 13(2), 213-234.
- Prencipe, A. (2004). Proprietary Costs and Determinants of Voluntary Segment Disclosure: Evidence from Italian Listed Companies. *European Accounting Review*, 13(2), 319-340.

- Roulstone, D. T. (2003). Analyst Following and Market Liquidity. *Contemporary Accounting Research*, 20(3), 552-578.
- Saariluoma, S. (2013). *The Effects of IFRS 8 on Segment Disclosure-Evidence from Finnish Listed Companies*. Unpublished Master's Thesis, Aalto University.
- Sağlam, N., Şengel, S., ve Öztürk, B. (Eds.). (2008). *Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması*. Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.
- Sucuahi, W. T. (2013). Firm Size as Predictor of Compliance to International Financial Reporting Standards (IFRS) 8. *IAMURE International Journal of Business and Management*, 6, 45-60.
- Uyar, A., & Güngörmüş, A. H. (2009). "TFRS 8 Faaliyet Bölümleri" Standardının Uygulanmasına İlişkin İMKB'de İşlem Gören Sanayi Şirketleri Üzerinde Bir Araştırma. *Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences*, 18(2), 427-439.
- Zelinschi, D., Levant, Y., & Berland, N. (2012). *Motivations for Decoupling the Case of First Application of IFRS 8*. In the Interdisciplinary Perspectives on Accounting Conference, 1-23.
- <http://www.kap.gov.tr/sirketler/islem-goren-sirketler/endeksler.aspx>, Erişim Tarihi: 10.04.2015
- <http://www.borsaistanbul.com/veriler>, Erişim Tarihi: 18.04.2015
- http://www.adrbnymellon.com/dr_country_profile.jsp?country=TR, Erişim Tarihi: 20.04.2015
- Türkiye Finansal Raporlama Standardı 8 (TFRS-8) Faaliyet Bölümleri, http://www.kgk.gov.tr/contents/files/TFRS_2015/TFRS/TFRS_8.pdf, Erişim Tarihi: 12.05.2015
- Ernst&Young International Disclosure Checklist, <http://www.ey.com/GL/en/Issues/IFRS/IFRS-disclosure-checklists>, Erişim Tarihi: 23.05.2015

Ekler

Tablo TFRS 8-Faaliyet Bölümleri Standardı Bilgi Açıklama Endeksi		
No	İlgili Bölüm	Standarttaki Yeri
1	Açıklama Bölümü	21. Paragraf Madde (a)
2	Açıklama Bölümü	21. Paragraf Madde (b)
3	Açıklama Bölümü	21. Paragraf Madde (c)
4	Açıklama Bölümü	21. Paragraf
5	Genel Bilgi Bölümü	22. Paragraf Madde (a)
6	Genel Bilgi Bölümü	22. Paragraf Madde (aa)
7	Genel Bilgi Bölümü	22. Paragraf Madde (b)
8	Kar veya Zarara, Varlıklara ve Borçlara İlişkin Bilgi Bölümü	23. Paragraf (Kar veya Zarar Tutarı ifadesi)
9	Kar veya Zarara, Varlıklara ve Borçlara İlişkin Bilgi Bölümü	23. Paragraf (Varlık ve Borç Tutarı ifadesi)
10	Kar veya Zarara, Varlıklara ve Borçlara İlişkin Bilgi Bölümü	24. Paragraf Madde (a)
11	Kar veya Zarara, Varlıklara ve Borçlara İlişkin Bilgi Bölümü	24. Paragraf Madde (b)
12	Ölçme Bölümü	25. Paragraf
13	Ölçme Bölümü	26. Paragraf
14	Ölçme Bölümü	27. Paragraf Madde (a)
15	Ölçme Bölümü	27. Paragraf Madde (b)
16	Ölçme Bölümü	27. Paragraf Madde (c)
17	Ölçme Bölümü	27. Paragraf Madde (d)
18	Ölçme Bölümü	27. Paragraf Madde (e)
19	Ölçme Bölümü	27. Paragraf Madde (f)
20	Mutabakatlar Bölümü	28. Paragraf Madde (a)
21	Mutabakatlar Bölümü	28. Paragraf Madde (b)
22	Mutabakatlar Bölümü	28. Paragraf Madde (c)
23	Mutabakatlar Bölümü	28. Paragraf Madde (d)
24	Mutabakatlar Bölümü	28. Paragraf Madde (e)
25	Mutabakatlar Bölümü	28. Paragraf (Tüm Önemli Mutabakat Kalemleri)
26	Geçmişte Raporlanan Bilgilerin Yeniden Düzenlenmesi Bölümü	29. Paragraf
27	Geçmişte Raporlanan Bilgilerin Yeniden Düzenlenmesi Bölümü	30. Paragraf
28	Ürün ve Hizmetlere İlişkin Bilgi Bölümü	32. Paragraf
29	Coğrafi Bölgelere İlişkin Bilgi Bölümü	33. Paragraf Madde (a-i)
30	Coğrafi Bölgelere İlişkin Bilgi Bölümü	33. Paragraf Madde (a-ii)
31	Coğrafi Bölgelere İlişkin Bilgi Bölümü	33. Paragraf Madde (a-Tek Bir Yabancı Ülkeyle ifadesi)
32	Coğrafi Bölgelere İlişkin Bilgi Bölümü	33. Paragraf Madde (a-Dış Müşterilerden Elde Edilen Hasılatları ifadesi)
33	Coğrafi Bölgelere İlişkin Bilgi Bölümü	33. Paragraf Madde (b-i)
34	Coğrafi Bölgelere İlişkin Bilgi Bölümü	33. Paragraf Madde (b-ii)
35	Coğrafi Bölgelere İlişkin Bilgi Bölümü	33. Paragraf Madde (b-Tek Bir Yabancı Ülkedeki Varlıklar İfadesi)
36	Coğrafi Bölgelere İlişkin Bilgi Bölümü	33. Paragraf (Raporlanan Tutarlar İfadesi)
37	Büyük Müşterilere İlişkin Bilgi Bölümü	34. Paragraf (Büyük Müşterilere Olan Güven Derecesi İfadesi)
38	Büyük Müşterilere İlişkin Bilgi Bölümü	34. Paragraf (Her Bir Müşteriden Elde Edilen Hasılat İfadesi)
39	Büyük Müşterilere İlişkin Bilgi Bölümü	34. Paragraf (Hasılatı Raporlayan Bölüm veya Bölümlerin İfadesi)